

Załącznik
do uchwały Nr XIII/191/11
Rady Miasta Piekary Śląskie
z dnia 22 grudnia 2011 roku

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE
NA ROK 2012**

I. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek prowadzenia działań związanych z leczeniem, rehabilitacją i reintegracją osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych, realizacją wczesnej i zapobiegawczej profilaktyki (szczególnie dla dzieci i młodzieży) oraz ograniczaniem szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych przez zjawisko narkomanii. Gminny program przeciwdziałania narkomanii jest uchwalany corocznie przez radę gminy, stanowi prawną podstawę podejmowanych działań na szczeblu lokalnym i wchodzi w skład strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Od kilkunastu lat w Polsce obserwuje się znaczny wzrost problemów związanych ze zjawiskiem narkomanii. Dotyczy on w głównej mierze młodych ludzi, wśród których bardzo szybko rozpowszechnia się eksperymentalne i okazjonalne używanie środków psychoaktywnych. Wciąż pojawiają się nowe, mniej inwazyjne wzory używania narkotyków. Można mówić również o zjawisku dyfuzji zainteresowania narkotykami przez środowiska mniejszych miast i wsi. Badania przeprowadzone przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie na dużej próbie młodych ludzi z terenu całego kraju wykazują, że ta populacja jest silnie zagrożona przez substancje psychoaktywne, a eksperymentowanie z narkotykami legalnymi i nielegalnymi wykazuje trend wzrostowy.

Pojawiła się nowa kategoria środków zmieniających świadomość młodych ludzi tzw. „dopalaczy”. Nie jest to wyłącznie problem dużych aglomeracji miejskich, ale również małych miasteczek i wsi. Kolejne zmiany legislacyjne mające na celu przeciwdziałanie „drapieżności” sklepów sprzedających dopalacze muszą iść w parze z sensownie prowadzonymi działaniami zapobiegawczymi polegającymi na uświadamianiu szeregu konsekwencji i zagrożeń związanych z sięganiem po niedozwolone substancje psychoaktywne. Użytkowników narkotyków możemy podzielić na 4 kategorie: eksperymentujący (pierwsze próby używania), okazjonalni (używający od czasu do czasu, nie doświadczający poważniejszych problemów), problemowi czyli narkomani (używający często i regularnie narkotyków w sposób prowadzący do poważnych problemów zdrowotnych) oraz uzależnieni (spełniają medyczne kryteria uzależnienia według ICD-10).

Dla odwrócenia obecnego trendu potrzebna jest nie tylko mobilizacja społeczeństwa, ale również próby nowego podejścia do redukcji popytu na substancje psychoaktywne, głównie wśród młodzieży. Młodzi ludzie pozbawieni narkotyków często stosują zamienniki w postaci alkoholu czy leków. Dlatego tak ważne jest myślenie o problemach związanych z narkomanią w kontekście szeroko pojętej polityki społecznej.

Program Przeciwdziałania Narkomanii miasta Piekary Śląskie na rok 2012 stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Piekary Śląskie na lata 2011-2015 i jest realizowany przez Urząd Miasta w Piekarach Śląskich.

Mając na uwadze ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii i Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii, które jako uwarunkowania prawne wytyczają zadania, główne cele i strategie jakie powinny stanowić ramy działania samorządu gminnego

Rada Miasta Piekary Śląskie wprowadza oraz przyjmuje do realizacji Program Przeciwdziałania Narkomanii miasta Piekary Śląskie na rok 2012.

II . DIAGNOZA PROBLEMÓW NARKOTYKOWYCH W MIEŚCIE

1. ZASOBY

- § Od kwietnia 2005 roku w Piekarach Śląskich przy ul. Damrota 19 działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Środków Psychoaktywnych i Ich Rodzin, który do 30.11.2011r. udzielił 285 porad, głównie rodzicom osób uzależnionych;
- § Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego również z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych;
- § Stała współpraca z Zespołem Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach oraz Ośrodkiem Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze przyjmujących w trybie nagłym osoby uzależnione od narkotyków z terenu Piekar Śląskich;
- § Punkt Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie zajmujący się m.in. prowadzeniem interwencji kryzysowej w rodzinach narkomanów;
- § Grupy wsparcia dla rodziców osób uzależnionych od narkotyków przy Piekarskim Stowarzyszeniu Rodzin Abstynenckich;
- § Funkcjonariusze z sekcji kryminalnej i sekcji prewencji Komendy Miejskiej Policji prowadzący sprawy z zakresu nie przestrzegania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- § Przeszkolony zespół realizatorów szkolnych programów profilaktycznych w obszarach przeciwdziałania narkomanii;
- § Ponad 170-osobowa grupa nauczycieli oraz trenerów sportowych przeszkolonych w zakresie wczesnej profilaktyki uzależnień.

2. SZKODY

- § W Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do 30.11.2011 roku zarejestrowano 23 osoby uzależnione jednocześnie od alkoholu i narkotyków;
- § Do dnia 30.11.2011r. Policja ujawniła 43 osoby dorosłe i 2 nieletnich sprawców przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – wszczęto 44 postępowania.
- § W 2010 roku leczenie odwykowe podjęto:
  - 9 mieszkańców Piekar Śląskich w śląskich poradniach terapii uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol;
  - 2 osobom udzielono świadczeń rehabilitacyjnych dla uzależnionych od środków psychoaktywnych;
  - 2 osoby przebywały na detoksykacji (leczenie zespołów abstynenckich po substancjach psychoaktywnych);
  - 3 piekarzan leczyło się na oddziałach dziennych ośrodków uzależnień od środków psychoaktywnych;
  - 2 piekarzan zakażonych wirusem HIV było leczonych ambulatoryjnie lekami antyretrowirusowymi;
  - 13 osób kontynuuje leczenie w zakresie HIV/AIDS;
  - w Piekarach Śląskich wykryto 1 nowe zakażenie wirusem HIV.
- § W okresie od września do listopada 2011 roku w piekarskich szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przeprowadzono badania na 549-osobowej próbie gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych zgodnie ze standardami europejskimi ESPAD. Badaniami objęto uczniów I i II klas gimnazjów i I klas szkół ponadgimnazjalnych. Jako wskaźniki zagrożenia narkomanią przyjęto: znajomość z osobami używającymi narkotyków, otrzymanie propozycji użycia narkotyków i dopalaczy oraz używanie marihuany, amfetaminy i dopalaczy.
- § Z uzyskanych wyników badań na 318-osobowej grupie gimnazjalistów wynika, że:
  - a. 68% (64% w 2010r.) gimnazjalistów zna osoby używające narkotyków;
  - b. 53% (56% w 2010r.) gimnazjalistów otrzymało propozycję użycia narkotyków;
  - c. 31% gimnazjalistów otrzymało propozycję użycia dopalaczy (brak danych za 2010r.)
  - d. pierwszym środkiem psychoaktywnym, którego próbowali gimnazjaliści była:
    - marihuana, której używało 24% (23% w 2010r.) uczniów;
    - amfetamina, której używało 4,5% (8% w 2010r.) uczniów;
    - dopalacze – 15% (brak danych za 2010r.).
  - d. najczęściej uczniowie dostali bądź kupili narkotyki od starszego kolegi lub znajomej dorosłej osoby.

- § Z uzyskanych wyników badań na 231-osobowej grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych wynika, że:
- a) 77% uczniów zna osoby używające narkotyków
  - b) 59% uczniów (60% w 2010r.) otrzymało propozycję użycia narkotyków;
  - c) 42% uczniów otrzymało propozycję użycia dopalaczy (brak danych za 2010r.);
  - d) pierwszym środkiem psychoaktywnym, którego próbowali uczniowie była:
    - marihuana, której używało 38 % uczniów (34% w 2010r);
    - amfetamina , której używało 11% uczniów (10% w 2010r.);
    - dopalacze – 25% badanych (brak danych za 2010r.).

PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH NA 2012 ROK

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem

1. Zwiększanie dostępności profesjonalnej terapii uzależnienia i współuzależnienia od środków psychoaktywnych dla mieszkańców miasta poprzez dofinansowanie psychoterapii indywidualnej i poradnictwa rodzinnego.
2. Wspieranie działalności poradni terapii uzależnienia od środków psychoaktywnych.
3. Dofinansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób prowadzących terapię uzależnienia i współuzależnienia od narkotyków.
4. Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i ich rodzin udzielającego porad psychologicznych, lekarskich, pedagogicznych i prawnych.
5. Kontynuacja szkoleń p.n. „Narkotyki i co dalej...” dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, Policji oraz Straży Miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem tematyki „dopalaczy”.
6. Wspomaganie grup terapeutycznych oraz grup wsparcia dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
7. Realizacja programów z zakresu programów zdrowotnych, profilaktyki i edukacji zdrowotnej, w tym głównie program p.n. „Profilaktyka HIV/AIDS”.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,

1. Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
2. Realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych dla rodziców (np. „Narkotyki – rodzaje, nowe środki uzależniające – dopalacze, oznaki używania, konsekwencje”).
3. „Telefon Zaufania” dla osób uzależnionych i zagrożonych współuzależnieniem oraz ich rodzin.
4. Kontynuacja szkoleń i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje osób pomagającym osobom uzależnionym i ich rodzinom.
5. Współpraca z Policją w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży – głównie w temacie dostępności substancji psychoaktywnych na terenie szkół oraz w trakcie wakacji.
6. Działalność edukacyjno-informacyjna związana z przeciwdziałaniem narkomanii, w tym organizacja miejskich kampanii społecznych.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży

1. Kontynuacja działań związanych z realizacją profesjonalnych programów edukacyjno - profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w tym wdrażanie programów interwencyjnych.
2. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych mających na celu opóźnienie inicjacji narkotykowej i promocji zdrowego stylu życia.
3. Realizacja programów stanowiących alternatywę wobec używania substancji psychoaktywnych oraz zajęć służących kształtowaniu postawy prospołecznej i umiejętności asertywnych.
4. Propagowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez wspieranie lokalnych imprez pod hasłem „Nie biorę...”.
5. Podejmowanie współpracy ze szkołami w realizacji zadań wynikających z programów wychowawczych i programów profilaktyki szkolnej.
6. Zakup testów przesiewowych umożliwiających rozpoznanie problemowego używania narkotyków przez młodzież.
7. Udział w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką uzależnień, głównie inicjowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.
8. Organizowanie badań, sondaży, lokalnych diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów uzależnień, istniejących zasobów oraz planowanych środków zapobiegawczych.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii

1. Wspieranie działań samopomocowych w sferze rozwiązywania problemów narkotykowych.
2. Finansowanie kosztów uruchomienia określonych oddziaływań terapeutycznych po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej.
3. Finansowanie szkoleń zwiększających kompetencje osób pracujących z osobami uzależnionymi od środków psychoaktywnych.
4. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów koncentrujących się na rozwiązywaniu konkretnych zagadnień związanych z realizacją Programu przez współpracujące ze sobą instytucje i organizacje.